31 MART 1971 200 Kuruş SAYI : 3

YENİ YOL'DA YENİ DÜNYA'DA

BİRLİK

Çıkaran: ABİDİN NESİMİ

GENİŞ CEPHECİ SOSYALİST DERGİ

İÇİNDEKİLER

OKURLARIMIZA 3 - 5

GENİŞ CEPHE'NİN KURULMASI 5 - 13

Geniş Cephenin Zorunluğu — M.N.P. Geniş Cephedeki Yeri — M.N.P. Potansiyel ve Kinetik Gücü — Sosyalistlik ve M.N.P. — Çıplak Mülkiyet (Rakabe) — Geniş Cephenin Niteliği

YOLUNDAN SAPTIRILAN TÜRKİYE 13 - 20

DÜNYA POLİTİKALARI İÇİNDE TÜRK POLİTİKASI 20 - 26

Otonom Ülkelerin Dünya politikası — İngilterenin Akdeniz Politikası — (Çiçerin - Gurson) anlaşması — Sovyetlerin Dünya Politikası — Türkiye'nin Dünya Politikası

TÜRKİYE'DE BEKTAŞİİLİK 27 - 32

Bektaşilik ve bütünleşme - Anadolu'da Bektaşilik

BİRLİK PARTİSİ MENSUPLARINA ÇAĞRI

ELİNİZDE BULUNAN YENİ YOLDA YENİ DÜNYDA BİRLİK DERGİSİNİN ÇIKMAKTA DEVAM EDEBİLMESİ CÖMERT YARDIMLARINIZA BAĞLIDIR. BU GÜZEL DERGİNİN YAYINLARI DAVAMIZI AYDINLATACAK NİTELİK TE OLDUĞUNDAN, BU DERGİYE ABONE OLMANIZI VE ABONE BULMANIZI EN DERİN SAYGILARIMLA RECA EDERİM.

ORHAN ARSAL
BİRLİK PARTİSİ GENEL BAŞKAN YARDIMCISI

GELECEK SAYIMIZDA

1 — ERİM KABİNESİ PROGRAMININ ELEŞTİRİSİ

2 — TOPRAK REFORMU KONUSUNDA AHMET CEVAD'IN (50) YIL ÖNCE ÖNERİSİ

3 — BİRLİK DERGİSİNİN TOPRAK ve TARIM REFORMU KONUSUNDA GÖRÜŞÜ

SOSYALİSTLERE AÇIK MEKTUP
Yazan : Abidin NESİMİ
5 Lira
Birlik İdarehanesinden Arayınız

OKURLARIMIZA

1 — BİRLİK PARTİSİ'nin yayın ve propaganda işlerini tedvire görevli, Parti Genel Başkan Yardımcısı Arsal arkadaşımızın, DERGİ'mize gösterdiği teveccühe bilhassa teşekkür eder; Bu teveccühe lâyık olmak için elimizden gelen gayreti göstermeye çalışacağız. Birlik Partisi mensuplarının cömert yardımlarını memnunlukla bekleriz.

Bu vesile ile, BİRLİK PARTİSİ ile BİRLİK DERGİSİ arasındaki ilişkiyi, bağlantıyı belirtmekte fayda vardır :

ELİNİZDEKİ BU DERGİ İLE BİRLİK PARTİSİ ARASINDA ORGANİK HİÇ BİR BAĞ YOKTUR. ARADAKİ BAĞ İDEOLOJİKTİR. DERGİ BİRLİK PARTİSİNİN NAŞİR - İ EFKÂRI DEĞİL, MÜREVVİC-İ EFKÂRIDIR.

Bu itibarla, ne Parti'nin tasarrufları, Dergi'mizi, ne de Dergi'mizin tasarrufları Parti'yi ilzam eder.

BİRLİK PARTİSİ'nin niteliği; genellikle, halkın halk tarafından halk için idaresini öngörmesi, özellikle, şehirlerden uzak hücra köylerde, ormanlık mıntıkalarda yaşayan halkın sınıfsal sorunlarını bilimsel ekonomi politik açısından çözmesidir.

Parti'nin bu niteliğile, Dergi'mizin niteliği tam çakışır biçimdedir. Gerek BİRLİK PARTİSİ ve gerekse BİRLİK DERGİSİ, bu hususun, bundan yediyüz yıl önce, PİR HÜNKÂR'ın büyük bir sezişle, formüle ettiği HADİMÜLFUKARALIK, SER LEŞKERİFUKARALIK, TEVELLÂ ve TEBERRA ilkelerinde çözümlendiği kanısındadırlar.

2 — Dergi'mizin 600 abone kampanyası devam etmektedir. Yalnızca BİRLİK PARTİSİ mensuplarının değil, geniş cepheci bütün sosyalistlerin, ilericilerin, devrimcilerin, halkçıların bu kampanyaya katılmaları gerekir. Zira, dergimizin ön gördüğü (ULUSUMUZUN BAĞIMSIZLIĞI EMEKÇİMİZİN ÖZGÜRLÜĞÜ) ilkesi, yalnızca sosyalistlerin değil, bütün ilericilerin, devrimcilerin halkçıların ortak dileğidir. Aralarındaki fark, bu ilkenin gerçekleşmesi biçimindedir.

Bunu kimimiz disiplinli, profesyonel bir PARTİ ile, kimimiz bir askerî CUNTA ile, kimimiz şehirden köye ya da köyden şehire giden bir GERİLLA ile gerçekleşeceği kanısındadırlar. Bu konu da bizim görüşümüz berraktır: Bu husus, geniş sosyalist bir cephenin, anayasamızın meşruluğunu kabul ettiği yoldan iktidara gelmesile gerçekleşecektir.

1960 - 1971 dönemi deneyleri, bugün için Türkiye'de tek geçerli yolun, Dergi'mizin ön gördüğü yol olduğunu doğrulamıştır.

Buna göre, Sosyalistler, ilericiler, devrimciler, halkçılar için sosyal praksi de bu Dergi'yi yaşatmak noktasında yoğunlaşmıştır. Bu da Dergi'ye abone olmakla, abone bulmakla mümkündür.

Yalnız Dergi'miz değil, her çeşit siyasi fikir dergileri, serbest piyasa satışlariyle yaşıyamamışlardır. Bunlar, ya zenginlerin, siyasi fikir hareketlerine aşık kişilerin yani (mecénes) yardımiyle, ya da belli grupların desteğile yayınlarına devam edebilmişlerdir. Nitekim bizde de (siyasi fikir yayınlarımız) bu iki yoldan birisile olmuşlardır. Şimdi, kısaca bunların örneklerini verelim:

a) Mesenliklere örnek: Namık Kemâl ve arkadaşlarının Londra'da çıkardıkları Hüriyet dergisi Mustafa Fazıl Paşa'nın, Pariste Selânikli Avukat Albert Foi'nin Fransızca, Ahmet Rıza'nın da Türkçe çıkardıkları MEŞVERET'lerle, Mevlânzade Rıfat'ın ve Pertev Tevfik'in çıkardıkları bütün dergi ve gazeteler Kürt Şerif Paşa'nın, Prof. Hüseyin zade Ali'nin Bakü'de çıkardığı FUYUZAT Dergisi de Zeynelabidin Takiyef'in mesenliklerile çıkmışlardır.

b) Nüzhet Sabit'in Vazife'si Teavün-i İçtimaî derneğinin, İsmail Faik'in Hidemat-ı Umumiye'si Hidemat-ı Umumiye derneğinin, Muhittin'nin Meslek'i Meslekî-Temsilcilerin desteklerile çıkmıştır.

Elinizdeki bu dergi, bu iki imkândan da yoksundur. Kişisel gayretle çıkmaktadır. Dergi, sosyalist geniş cephecilerin organı olma azmindedir. Ancak bu durumun gerçekleşmesine değin, tekrar ediyoruz, derginin yaşa-

ması arzu edenler, altı sayı üzerinden on lira abone olmaları gerekir.

Dergimizin meccanen yollanmak üzere bir ayrılmış fonu yoktur. Dergimizle ilgileneceklerini sandığımız kişilere şimdiye kadar Dergi'mizi yolladık. Bundan böyle abone olmadıkları taktirde dergi yollamakta kendimizi mazur görüyoruz.

Her hangi bir yanlışlığa meydan vermemek için, altı sayı abone bedeli olan (10) Lirayı aşağıdaki adrese yollamanızı rica ediyoruz :

ABİDİN FATİNOĞLU
Abdullatifpaşa Sokak No. 17 - 8 Aksaray-İSTANBUL

GENİŞCEPHENİN KURULMASI (III)

Geniş Cephe Zorunluğu :

Birlik Dergi'sinin, gerek kapitalist olmayan yoldan kalkınmadan yana olan güçlerin kuracağı geniş cephenin demokratik yoldan siyasi iktidarı ele geçirmesi ve gerekse sosyalist partisinin bu geniş cephe içinde bir grup olarak belirmesi öğretisi son olaylarla tamamen doğrulanmıştır.

Artık her kes :

a) Kalkınma modelinden yoksun bir örgütlenmenin askerî cunta ile, köyden - şehre ya da şehirden - köye gerilla ile siyasi iktidarı devirebileceğini, fakat, iktidara gelemiyeceğini, iktidara gelse bile kalamıyacağını, iktidarı C.H.P. ye devredeceğini,

b) Sınıfı için hareket bilincine ulaşmayan, sosyalizmin şiir dönemini yaşayan yerlerde profesyonel politikacılarla sosyalist partinin kurulamıyacağını,

c) Kapitalist olmayan yoldan kalkınmayı ön gören ve seçim yoluyla iktidara gelmeyi tasarlayan geniş cepheci öğretiden gayri öğretilerin, son incelemede, C.H.P.'yi iktidara getirmeyi ve cici demokrasiyi devam ettirmeği amaç edindiğini, anlamışlardır.

Amma, bunun nedeni, ancak aşağıdaki hususların kavranmasile bellileşir.

1 — Sosyalizm kapitalizm gibi evrensel bir analizdir. Türkiye, İngiltere, Fransa.. bçiminde ortosefal - spesifik ne bir kapitalizm ne de bir sosyalizm olabilir.

Dünyamızda, türleri olmayan tek bir kapitalizm ya da sosyalizm vardır.

2 — Dünyamızda, biri 19 uncu yüzyıldan kapitalist, burjuva-demokratik, diğeri, 1917 den bu yana sosyalist, proleter-demokratik iki düzen vardır. Bu iki düzen yan yana pazar rekabeti içinde yaşamaktadırlar.

3 — Her hangi bir ülke (şayet, ekonomik yönden otonom değilse, ya da bir kıta içinde otonom olamıyorsa) evrensel işbölümüne dayanan işbirliğinin gereklerine göre ya kapitalist ya da sosyalist üretim sektörlerinden birinde yer alır. Bu yer alım sosyalist ya da burjuva demokratik devrimi yapma demek değildir. Çağımızda devrim söz konusu değildir. Bu yer alış bazen muslihane bazen de zorla şiddetle olur. Şu ya da bu sektör zorla yer alma olaya devrim karakteri vermez.

4 — Türkiye'yi biri dünya ekonomisinden soyutlarak diğeri dünya ekonomisi içinde somut olarak analiz etme mümkündür.

Türkiyeyi dünya ekonomisinden soyut olarak ele alırsak, Arazi Kanunnamesile, kapitalist üretim düzenini seçmiş, parsel ifrazına geçmiş, zilyetlikle, imar ve ihya ile tapu tescilini bir süre kabul etmiş, kısaca, burjuva -demokratik düzenin gereklerini yerine getirmiştir. Ancak, kadastrosunu ikmal edememekle, gecekondulara tapu verememekle bu düzenin gereklerini ta molarak gerçekleştirememiştir.

Bu durumda Türkiye'de soyut nitelikte bir burjuva demokratik düzen partisi söz konusu olabilir. Amma bu partinin somut bir dayanağı olamaz.

Türkiye'yi dünya ekonomisi içinde,, somut olarak ele alırsak iki farklı analiz yapmamız gerekecektir: 1 — Türkiye'yi dünya ekonomisinde aktif olarak (etken) 2 — Türkiye'yi dünya ekonomsinde pasif olarak (tepken).. Buna göre farklı sonuçlar ortaya çıkar.

a) Türkıye dünya ekonomisinde etken olarak ele alınırsa Türkiye'nin hem A.E.T. hem de islâmî comun weath'de ayrı, ayrı bir ekonomik entegrasyon sağlıyabileceği görülür. Buna göre Türkiye için iki farklı ekonomik entegrasyon söz konusudur. Türkiye'nin bu iki entegrasyon içinde bir tercih yapması gerekir.

Türkiye A.E.T. içinde bir entegrasyona gidecekse, o zaman dar kadrolu, disiplinli sosyalist ya da kapitalist iki farklı partiye ihtiyacı vardır. Bu iki partinin de yaşama şansı mevcuttur.

Şayet Türkiye, İslâmî bir comun weath'i seçerse bu taktirde kapitalist olmayan yoldan kalkınmayı öngören bir geniş cepheye ihtiyacı olur. Bu cephenin yaşama şansı da vardır. Dar kadrolu disiplinli partilerin şansı olmaz.

b) Türkiye dünya ekonomisinde tepken olarak ele alınırsa; Çiçerin- Gurson hattına göre, ne kapitalist ne de sosyalist ülkeler arasındadır. Türkiye, (İran, Efganistan, Makedonya.) gibi karantina kordon şeridi içinde ortosefal - spesifik bir ülkedir.

Bu ortosefalligin, spesifistliğin kapitalist ya da sosyalist doğrultusunda olması, Amerika - Sovyetler Birliği dengesine bağlıdır. Buna göre, Türkiye - Küba birbirinin kontrbalansıdırlar.

Gerçekte Türkiye'yi dünya ekonomisi içinde hem etken hem de tepken olarak ele almak zorundayız. Buna göre, fiyat, faiz oynaklıklarını ve mahreçleri hesaba katarak, kapitalist olmayan bir kalkınma modelini benimsemiş bir geniş cephe bizim milli politikámızdır.

Bu geniş cephe'de M.N.P.'nin özel bir yeri vardır.

M.N.P.'NİN GENİŞ CEPHEDEKİ YERİ :

BİRLİK dergisinin öngördüğü geniş cephe öğretisine iki farklı kampdan eleştiriler gelmektedir :

1 — Kendilerini sosyalist sayan kamplardan :

Bunlar M.N.P.'nin Sosyalist Geniş Cephe'de yeri olmayacağı görünüşünü savunurlar.

2 — Akılcı burjuvalardan :

Bunlar M.N.P.'nin Sosyalist Geniş Cephe'yi yolundan çıkaracağı, endişesini gösterirler.

Gerek Şemdinli ve gerekse Sultan Memduh Tekyelerinin diğer Nakşî tekyelerden mülkiyet ve sosyal ilişkileri açısından iki esaslı ayrıntısı vardır:

1 — Şahıslar, topraklarının bir kısmının ürünlerinin tamamını (toprağın mülkiyeti yine kendisinde kalmak şartıyla) tekyeye adaklaması (Menzur-ı arz)

2 — Bekâretin adaklı olması (Menzure-i Bikr).

Menzure-i bikr Orta Çağ'da Batı dünyasında görülen Anahoret (yani, bekâretini, her şeyini tekyeye vakfetmek, cinsel hiç bir münasebete geçmemek, dünya evine girmemek öğretisi)likten başka bir şey değildir. Nehri Nakşî-i Halidî kolundan başka hiç bir sunnî islâm öğretilerinde buna rastlanmaz. Ancak buna yakın durumlar, Osmanlı İmparatorluğunun kuruluşu dönemine kadar Anadolu Bektaşi çevrelerinde vardı. Tarihde Baciyan-ı Rum diye anılan, alevî kızlar, bir nev'i anahoret idiler. Bizans döneminde, (sonradan bir müslüman tekyesi olan) Caferabat tekyesi bir hristiyan kadın anahoretler tekyesi idi. Pirevi dergahındaki Dedekân kolu erkek anahoretlikten başka bir şey değildi.

3 — Kalenderiye kolu, bunlar aleviliği benimsemiş nakşi koludur. Türkiye'de yaygın değildir. Buna karşılık nakşiliği benimsemiş bir bektaşi kolu, (Nazenin kolu) vardır. 1826 da ortaya çıkan bu kol, 1836 dan sonra ihtibar görmemiştir.

4 — Nuriye Kolu, bunlar Nakşi-i Melamî dirler. Bu kolun kurucusu Muhammet Nur-al Arabî (1813 - 1878) dir. Türkiye'nin siyasî tarihinde bu kol çok mühim roller oynamıştır. 1908 Meşrutiyet ihtilâlini yapan, Manastırda dağa çıkan subaylarla halkın mühim bir kısmı bu koldandı. 1912 de (Halâskar Zabitan Grubu) kuran subaylar hep melamî idiler.

Bu kol sonraları, genişleyerek evrensel bir niteliğe büründü. Tarikat-ı Selahiye'ye dönüştü. (Dergimizin ileriki sayılarında bunlar hakkında geniş bilgi vereceğiz.)

5 — Süleymancılar Kolu, bu kolun kurucusu Erzurumlu Süleyman (1863 - 1946)dır. Bu kol Sünî ve Hanefîdir. İstanbul çevresinde yaygındır.

6 — Nursiye Kolu, bu kolun kurucusu, Said-i Kürdî (yani Said-i Nursî)dir. Mensupları talebe-i nur adile anılırlar, koyu sünni (Şafii)dirler. Yakın tarihîmizde, siyasî hayatımız-

Bu hususların irdelemesinin yapılabilmesi için, her irdelemede olduğu gibi, gereklilik ve yeterlilik şartlarını incelemek gerekir. M.N.P.'nin Geniş Cephe'de gerekli olması, onun potansiyel ya da kinetik bir güce sahip olmasına bağlıdır. Eğer, M.N.P.'nin böyle bir gücü yoksa onu cepheye almakta anlam yoktur. Buna karşılık M.N.P.'nin Geniş Cephe'de yeterli olması da MİLLİ N.P. ile Sosyalist Geniş Cephe'nin ideolojik, stratejik ve taktik hedeflerinde zorunlu ortak noktaların bulunmasını gerektirir. Bunun için, biz de ilkin M.N.P.'nin potansiyel ve kinetik gücünü, daha sonra da M.N.P. ile Sosyalist Geniş Cephe'nin ideolojik, stratejik ve taktik hedefleri arasında bulunan zorunlu ortak noktaları belirteceğiz.

M.N.P. POTANSİYEL VE KİNETİK GÜCÜ

M.N.P. bir sünnî-şafiî sosyalist partisi değil, sosyalist olan sünnî-şafiî'lerin partisidir. Cici demokrasimiz, Batı Dünyasındaki hristiyan demokrat, hristiyan sosyalist, katolik ya da protestant sosyalist partilerin muadili olan müslüman demokrat, müslüman sosyalist, alevî sosyalist partilerinin kurulmasını yasaklamaktadır. Fakat, buna karşılık, sosyalist müslümanların, demokrat müslümanların, alevî sosyalistlerin bir parti kurmalarını yasaklamamıştır.

Buna göre, M.N. P. potansiyel gücü sünnî-şafiî, kinetik gücü de nakşi-i halidi sosyalistler teşkil eder.

Türkiye halkının yarısından fazlası sünnî, yarısına yakın kısmı alevîdir. Sünnilerin üçte ikisi hanefîdir. Üçte biri de şafiidir.

Tarikatlara gelince, sünnîler arasında yaygın tek bir tarikat vardır; nakşîlik. Buna karşılık, aleviler muhtelif tarikatlara bölünmüşlerdir.

Türkiye'deki Şafiî'lerin sayısı 5 milyonu geçmez ve bunların da hemen hemen hepsi Kürttür. Kürt olmayan Şafiî'ler ile sünni olan Kürtler çok azdır. Bunlar da büyük şehirlerde otururlar, Türkleşmişlerdir.

Kürtlerin Şafiî olmasının nedeni Eyyubî Kürt devletinin resmî dinin şafiî olması ve bu devletin de çok yaygın bir şekil almasıdır. Türklerin de Hanefî olmasının nedeniyse, Osmanlı Devletinin sünnî (Hanefî) olmasıdır. Şimdi M.N.P.sinin lokomotif gücü olan nakşibendliğin gücüne bakalım:

Nakşibentliğin kurucusu Buharalı Mehmed Bahaeddin (1318 - 1389)'dir. Bu tarikat Türkistan'dan çok Anadolu'da Irak'da, Suriye'de, Hindistan'da yayılmıştır:

Biz Türkiye'de raslanan Nakşibend kollarını inceleyelim:

1 — Müceddidiye kolu; Hindistan'lı Serhindî (1563 - 1626) tarafından kurulmuştur. İstanbul çevresinde çok az bir miktarda taraftarı vardır.

2 — Halidîye kolu; Iraklı Ziyaeddin Halidî (1776 - 1826) tarafından kurulmuştur. Suriye'de, Şamda kendini gösterir. İstanbul'da da kendisine taraftar bulmuşsa da en yaygın yeri Doğu Anadolu'dur. Hakkâri'nin Şemdinli ilçesinin Nehrin'deki Nakşi-i Halidî tekyesi Doğu Anadolu'lu Nakşi'lerin merkezidir.

Doğu'daki Kurmanç Nakşî (Gavas-ül Hizanî, Küfrevi, Garzan, Eruh, Sultan Memduh, Malazgirt... ilh) tekyelerinin hepsi Nehri tekyesine bağlıdırlar.

Nehri'deki nakşibendî tekyesinin bu kadar çok şubesinin olmasının nedeni, nakşî tarikatindeki hilâfetin özelliğinden gelmektedir.

Genellikle tarikatlerde Hilâfet, şeyhin ölümü halinde, onun yerine geçecek kişinin önceden saptanmasıdır.

Buna karşılık nakşibendî tarikatinde hilâfet, şeyhin ölümünden sonra onun yerine geçecek kişinin saptanması değil, şeyhin tekye açabilecek, yürütebilecek kişilere, kendisine niyabeten başka bir yerde şube açabilme yetkisini vermektir.

İşte bundan ötürü Nehri tekyesi yaygın olmuş, muhtelif şubeler açmıştır.

Bu şubelerden Gavs-el Hizanî tekyesi, bazı müritlerine icazet vererek, daha doğru bir deyimle, halifelik dağıtarak, o da kendi adına alt şubeler açtırmıştır.

İleri de çok geniş bir şekilde incelenecek olan nehri tekyesinin silsilesi şöyledir:

1 — Seyyit Taha

2 — Seyyit Ubeydullah

3 — Seyyit Sıddık 4 — Seyyit Abdulkadir.

Kurmanç nakşî tekyelerine (yani, nehri'ye) karşıt, bunlardan bağımsız, Zazaların da Nakşi tekyeleri vardır. Bunlar arasında daimî bir ihtilâf olmuştur. Zaza Nakşîleri nehriye bağlanmamışlardır.

da bunların adı çok geçmiştir, ciddî bir güçleri yoktur. Kuvvetleri politik mülahazalarla çok şişirilmiştir. Bütün Türkiye'de inanmış Talebe-i Nur'un sayısı ikibini bulmaz.

Görülüyor ki Nakşilerin en büyük, güçlü kolu şafii olan Halidî kolu ile, hanefî olan Melâmî koludur. Pek doğaldır ki melâmet, şafiîlikle olduğu kadar hanefîlikle de bağdaşabilir. Aslında melâmet bir alevi öğretisidir. Her alevi az ya da çok meşiyet olarak melâmîdir. (Melâmîler, özellikle ikinci tabaka melâmileri çok önemlidirler.

Dergimizin ileriki sayılarında bunlar hakkında geniş bilgi vereceğiz.

Melâmeti benimsemiş Nakşî-i Halidî'ler ilkel bir sosyalisttirler. Biz, geniş cephecilerin tarihî görevi, nakşi-i halidî'leri melâmete dönüştürmek olmalıdır. Şimdi sorun şudur: N. Erbakan, nakşî-i halidîleri melamet ehli yapabilecek mi? yoksa, nakşi-i halidîler nehrî öğretisine bağlı mı kalacaklardır?..

Bunu zaman gösterecektir.

Genel doğrultu, M.N.P. sine melâmîlerin hakim olmıyacağı, Parti'nin sağa kayacağı biçimindedir.

Zira, gerek N. Erbakan, gerek K. İmre melâmî nakşilerin değil şafiî nakşilerin oyuyla seçilmişlerdir. Melâmî nakşiler oylarını M.N.P. vermemişlerdir.

Bu durumda M.N.P. in gücünü ve doğrultusunu saptıyabilmek için bir süre beklemek, melâmet ehlinin partiye karşı tutumunu izlemek gerekecektir.

SOSYALİSTLİK VE MİLLİ NİZAM PARTİSİ :

Sosyalist Geniş Cephe'nin ideolojik, stratejik hedeflerinin ne olması gerekeceğini dergimizin birinci ve ikinci sayılarında açıklamıştık. Şimdi de M.N.P. nin ideolojik ve stratejik hedeflerinin ne olması gerektiğini veya ne olduğunu saptamaya çalışalım: Bunu yapabilmek, M.N.P. sinin mülkiyet ilişkileri ni nasıl mütalea ettiğini, ya da etmesi gerektiğini saptamakla mümkündür.

Bunlar sünnî oldukları için, sünnî fakihlerin mülkiyet ilişkilerini bilmemiz gerekir.

Bütün dinler gibi islâm dini de, eşyanın kullanılmasını, eşyadan faydalanılmasını, eşyanın başka bir biçime sokulma-

sını ya da yok edilmesini, mülkiyet hakkına bağlamaz. Bunları mülkiyet ilişkilerinden bağımsız müteleâ eder. İslâm'da eşyada mülkiyet çıplaktır. Rakabe olarak anılır.

ÇIPLAK MÜLKİYET - RAKABE

Şimdi, İslâm Fıkhındaki, çıplak mülkiyeti yani rakabeyi inceliyelim. İslâm fıkhı tasarrufu ve zilyetliği, rakabeden bağımsız olarak ele alır. Bu itibarla rakabenin pratikte fazla önemi yoktur.

İslâmda eşyada rakabe Allah'a, Allâh'a izafetle Halife'sine aittir. Buna göre, rakabenin saptanması Allâhın Halifesini saptamakla mümkündür.

Şimdi Kur'an'a göre Hilâfeti inceliyelim: Kur'an'da hilâfetle ilgili iki farklı hüküm vardır. Biri bakara sûresinin 30 uncu, diğeri SAD sûresinin 26 ıncı ayetleridir.

Bakara sûresinin 30nuncu âyeti; şöyledir: (Hani Rab'ın meleklere, yer yüzünde bir halife yaratacağım demişti. Melekler de yer yüzünde, fesad çıkaracak, kan dökecek kimse mi yaratacaksın dediler. Biz ise sana hamd ediyor, seni tesbih ediyorduk, seni her bir ayıptan tenzib ediyorduk demişlerdi.)

Sad sûresinin 26 ıncı ayetine göre hilâfet şöyledir: (Davut, biz seni yer yüzüne halife yaptık. Artık nas arasında doğrulukla hükmet.. Hevesine tabi olma..)

Görülüyor ki, Sad sûresine göre hilâfet, nas arasında doğrulukla hükmetme yetkisidir; Çok dar anlamlıdır. Buna ka-şılık, bakara sûresine ise hilâfet daha açıktır.

Bakara sûresine göre, Allah'ın Halifesi Adem'dir. Peki, bu Adem kimdir? niteliği nedir?.. Bu sorulara sünni ve alevî fakihler farklı cevaplar verirler. Adem Sunnîlere göre, ilk peygamber, alevî fakihlere göre ilk insandır. Buna göre, hilafet iki farklı nitelik kazanır: 1 — Hilafet-i Nebevîyye, 2 — Hilafet-i Ademîyye Rakabe, yani çıplak mülkiyet, Hilafet-i Nebeviyye'ye göre bir tek şahsa, peymagbere, Hilafet-i Ademiyye göre bütün insanlara (Roma hukuk dilile söylersek, res omnia comun) ait olması gerekir.

Çıplak mülkiyetin (rakabe)nin kişi ile eşya arasındaki ilişkinin saptamasında bir rolü olmadığını yukarda kaydetmiştik. İnsanın eşya ile olan ilişkisini rakabe değil, tasarruf ve zil-

yetlik tayin eder. İslâmda tasarruf ve zilyetlik acaba ne şekildedir?

Bunu bakara sûresinin 29uncu ayeti tanımlamaktadır. Kur'anda tasarruf ve zilyetliğe ait başkaca bir hüküm yoktur. Bakara sûresinin 29uncu âyeti: (Hüvellezi Halekaküm... Cemian-Dünyada yaratılmış her şey de ibahanın cem'î olması) gerekeceği biçimindedir. Görülüyor ki, İslâmda tasarrufun ve zilyetliğin mülkiyetten ayrılması, mülkiyetin çıplak olarak müteleâ edilmesi, tasarrufun ve zilyetliğin cem'î olarak ele alınması, kapitalist olmayan bir düzeni islâmlığın ön görmesi demektir.

Bu açıklamaya göre, mülkiyet açısından M.N.P. sosyalist geniş cephede değilse bile, kapitalist olmayan bir geniş cephede mutlaka yeri vardır. Şimdi, durumu sosyal ilişkiler açısından ele alalım.

İslâmda sosyal ilişkiler için Bakara Sûresinin 213 Ayeti yeteri kadar, yol gösterici bir nitelik taşır. Mezkür ayet (kânenase ümmeten vahideten...- bütün insanlar bir tek ümmettendir) niteliğinde olduğuna göre, islâmiyette analizlerin evrensel olmasını gerektirir. Görülüyor ki, sünnî ilkelere bağlı olması gereken M.N.P. sosyalist geniş cephede bu olmasa de kapitalist olmayan bir cephe de yer alabilir.

GENİŞ CEPHİ'NİN NİTELİĞİ VE ÖRGÜTLENME BİÇİMİ

Geniş cephenin taktiği ve kollokyum'un kurulması konularını geniş Cephenin kurulmasından sonra incelemekte çıkar vardır. Bu itibarla, bu konuları sonraya bırakalım. Şimdi, geniş cephenin nasıl kurulabileceği konusunu ele alalım.

Bu da kurultaylarla, kurultaylarda kurulacak temsil hey'etleriyle mümkündür. Bunu ileride inceleyeceğiz.

YOLUNDAN SAPTIRILAN TÜRKİYE

Türkiye, Tanzimat'dan bu yana, Batı kapitalizm'inin bir taraftan ekonomik ve diğer taraftan kültürel baskısı altındadır. Bu iki baskı, Türkiye'nin normal gelişimi izlemesini önle-

miş, onu hem normal ekonomik, hem de normal sosyal yolundan saptırmıştır.

Şimdi, ekonomimizde beliren sapıtmaları ele alalım. Bu sapıtmayı saptarken, tanzimat'a kadar çıkmayacak, İttihat ve Terakki'den bu yana olup bitenlere değinmekle yetineceğiz.

1 — Ekonomi politikamızın saptırılması.

Tanzimatdan bu yana (özellikle Prens Sabahattin ve onun ekolü) sapıtma, sosyal ve ekonomik hayatımızı şahsî teşebbüse, ademi merkeziyete göre düzenleme doğrultusunda idi. Bunlara göre Devletin görevi, şahsî teşebbüsün, ademi merkeziyetin kusursuz olarak uygulama, ekonomik hayata müdahale etmeme idi. Esasen bu dönemde kapitülasyonlar vardı. Bundan ötürü devletin ekonomik ve sosyal hayata müdahale etmesi imkânsızdı. Kısaca ekonomik faaliyet devlet etkisinin dışında idi.

Lozan ahitnamesi ile Türkiye'de kapitülasyonlar kalktı. Fakat, Devlet'in gümrükler üzerinde kesin tasarrufları (Lozan ahitnamesine göre) ancak 1928 de olabilecekti.

1928 den (yani, kapitülasyonların kalkmasından) sonra C.H.P. bilimsel bir ekonomi politikası (yani plânlı ekonomiyi) izleyeceğine, insan havsalasının alamıyacağı bir gaflete düştü. Memleket ekonomisini düzenlemek için Batılı emperyalist öğretideki ekonomistlere, bu arada, Osmanlı borçları Fransız dainleri mümessili Prof. Rist,e baş vurdu. O da pek doğaldır dır ki, neo - klasiklerin, marjinal hadde makro -statik denge görüşüne uygun bir ekonomi politikası(yani, Merkez Benkası ekonomi sistemini) öğütledi. C.H.P. de bu politikayı uyguladı. Memleket ekonomisi çıkmaza girdi. Bunun üzerine Neo - Klasiklerin marjınal hadde makro statik denge görüşü yerine, el yordamı ile, tüketim ve kapital malları arasında makro - Dinamik denge görüşüne yakın bir plânlara fikri (sektör plânlaması) itibar kazandı. Ahmet Cevat Emre'nin delaleti ile, bu işi tedvire Şevket Süreyya Aydemir görevlendirildi. Bu suretle Prof. Rist'in politikasını Şevket Süreyyanın sektör plânlaması izledi.

Oysaki sektör plânlaması, bir ülkeyi ekonomik bakımdan batırmak için bire birdir. Şimdi sektör plânlaması sapıtmasını ..'yelim.

2 — Plân saptırılması :

Biz bu konuda çok eskilere gitmiyeceğiz, ittihat ve terakki'den bu yana yapılan plân saptırılmalarını incelemekle yetineceğiz :

İttihat ve terakki, kendinden önce olduğu gibi, kendisi de ticaret dengesini sağlamak için, buğday üretimini arttırmak, şeker fabrikaları açmak, dokumacılığı geliştirmek... gibi sektör plânlamasına önem vermişti.

Oysaki, buğday üretiminin arttırılması, otlakiyelerin sürülmesi ile yani hayvancılığın hayvan ürünlerinin azalması ile gerçekleşir. Şeker sanayiinin gelişmesi su altı topraklarında pirinç, pamuk yerine pancar ekilmesini gerektirir. Bu da çeltikçiliğin iplikçiliğin, bez dokumacılığının gerilemesini doğurur.

Buna göre sektör plânlaması yerine sektör arası ilişkileri, göz önüne alacak, yani buğday, yağ deri, yün sektörlerini bir arada hesaba katacak bir plânlamaya diğer bir deyimle agregatif bir plânlamaya ihtiyaç vardır. (Sektörler arası ilişkiler dikkate alınarak, sektörler arası girdi - çıktılar hesaba katılarak yapılan plânlamaya ağregatif plânlama denir.) Dergimizin birinci sayısında belirttiğimiz gibi agregatif plânlamada, sektörler arası girdi - çıktı matrislerinin statik değil dinamik olarak ele alınması lâzımdır.

İttihat ve Terakki agregatif değil sektör olarak yaptırdığı plânları, özellikle şeker plânlamasını Birinci Cihan Harbinin ortaya çıkması ile uygulıyamamıştı. Kurtuluş savaşından sonra C.H.P. ittihatçıların düzenlediği şeker plânlamasını ele almış ve onu uygulamıştır.

C.H.P. iktidarının 1930 - 1940 dönemlerinde birinci ve ikinci beş yıl plânı dediği şey agregatif bir plân değildir. Sektör plânlarıdır. Bunlara bilimsel olarak plân denmez. Sektör plânının geçersizliği üzerine sosyalist plânlama ortaya çıkmıştır.

3 — Sosyalizm'in saptırılması :

Sosyalistlik konusundan saptırma, Jeo politik rant'ın kamulaştırılması ile, artık değerin kaldırılması ile, genişliyen bir ekonomide kapital malları ile tüketim malları arasında makro dinamik bir denge modelinin saptanmasına yönelme olarak ele alınmaması, başka yöntemlere ihtibar edilmesidir.

Bu gün ülkemizde görülen sosyalist sapıtmaların başlıcaları şunlardır:

A — Bürokratların (Sivil, Asker, işçi) artık değeri kamulaştırması ve bunu dilediği biçimde (özellikle, tüketimde) kullanması öğretisi.

B — Akılcı burjuvaların artık değeri daha âdil bölüştürme öğretisi. Bu öğretilerin, kendilerine göre bir kalkınma modelleri de yoktur.

Bu gün Türkiye'de sosyalistlikle oportünistlik, revizyonculuk, reformculuk arasındaki ayrıntı, model ayrıntıları değildir. İktidara zor kullanarak gelme veya gelmeme noktasındandır. Oysaki sosyalistlik bir iktidara geliş stratejisi değil belli bir modeli uygulamak için iktidara geliş mücadelesidir. Halbuki, bu gün kendisini sosyalist gurup olarak tanıtanların çoğunun (hatta hepsinin) bir modelleri bile yoktur.

Bizce, sosyalist çaba bilimsel ekonomi politik verilerine göre genişleyen bir üretim sağlamak üzere kapital ve tüketim malları arasında makro dinamik bir denge kurmak bu genişleyen ekonomide artık ürünün artık değere dönüşmesini önlemektir.

Pek doğaldırki, bu makro dinamak analiz birimleri (hem mekânda hemde zamanda) evrensel birimlerdir. Analizler kısa zaman ve mekân süresine göre değildir.

Bu gün Türkiye'de görebildiğimiz kadarıyla iki çeşit model vardır:

1 — Kapital ve tüketim mallar biçiminde iki kesimli büyüme modeli.

2 — Kapital, tüketim ve lüks malları biçiminde üç kesimli büyüme modeli.

Birlik dergisi geniş cephesi olduğuna göre, iki kesimli bir büyüme modelinden yanadır.

Sedat Özkol ve Mehmet Selik arkadaşlarımız üç kesimli bir modelden yanadırlar. Sanımızca, bu görüş ancak Amerika gibi yeni emperyalizm dönemini yaşayan ülkeler için geçerli olabilir. Türkiye için gerekli olamaz.

Türkiye ekonomisini iki kesimli modele göre düzenlemekte gerçekçi hareket edilmiş olunacağı kanısındayız.

Sosyalistlikte sapıtmalara imkân bırakmamak için, iki ve üç kesimli bir modelde büyümenin temel ilkelerini belirtmekte fayda vardır.

HEPİMİZ bilirizki, fırının çıkaracağı ekmek biri değirmencinin vereceği unla ve fırının kapasitesi ile, diğeri satılan ekmek sayısı ile ilişkilidir. Ekmeğin tavan katını unun mikdarı ve fırının kapasitesi (yani kapital malları) şartlandırır. Hiç bir fırıncı bu iki olasalık şartını aşacak biçimde ekmek çıkaramaz. Demekki tüketim malı üretimi ile kapital malı üretimi arasında bir bağlantı vardır. Keza kapital malı üretimi de (Örneğimizde un) doğa'nın (yani toprağın verdiği buğday miktarına) bağlıdır.

Bu suretle ortaya dört durum çıkmaktadır: (Örneğimize göre)

1 — Ham madde (doğa) Buğday

2 — Kapital malı (Un)

3 — Tüketim malı (Ekmek)

4 — Tüketici.

Aslında bu dört element arasındaki karşılıklı ilişkileri ve bağlantıları bulmak gerekir. Bu ilişkilerin ve bağlantıların bir kısmı fonksiyon bir kısmı da fonksiyonel dir. Biz, burada tüketici ve doğa'yı veri olarak (yani bunları verilmiş değişmez var sayarak) kapital malı ile tüketim malı arasındaki fonksiyonel değil fonksiyon bağlantısını araştıracağız. Diğer bağlantı ve ilişkiler yüksek matematik ile ilişkili olduğundan bu konulara değinmiyeceğiz.

Şimdi iki ve üç kesimli ekonomik faaliyete göre büyüme modellerini verelim.

Bir yerde büyümenin olabilmesi için kapital mallarının hepsinin tüketim malına dönüşmemiş olması ve tüketicinin ihtiyacından az tüketim malının bulunmuş olmasına bağlıdır. Eğer bu iki şart bir arada gerçekleşmezse orada büyümenin sözü olmaz.

Şimdi bu şartların matematiksel olarak ifade edelim:

(y) malı, (c) sabit sermayeyi (v) değişir sermayeyi (s) artık değeri (1) kapital malları sektörünü, (2) tüketim malları veya ücret mallarının (3) lüks malları sektörlerini (d) de buradaki artışı görmek üzere.

1 — İki kesimli üretimde :

$$y1 = C1 + V1 + S1$$
$$y2 = C2 + V2 + S2$$
$$y1 = C1 + C2 + dc1 + de2$$
$$y2 = V1 + S1 + V2 + S2 - dv1 - dv2 - ds1 - ds2$$

2 — Üç kesimli üretimde :

$$y1 = C1 + V1 + S1$$
$$y2 = C2 + V2 + S2$$
$$y3 = C3 + V3 + S3$$
$$y2 = V1 + V2 - dv1 - dv2$$
$$y3 = S1 + S2 + S3 - ds1 - ds2 - ds3$$

Pek doğaldırki bu dengelerin gerçekleşmediği ülkelerde büyüme, genişletilmiş üretim söz konusu olamaz. (Düzen ister kapitalist, ister sosyalist olsun).

Bu dengeler yalnızca Kıta ülkelerinde yani (Amerika, Rusya, Çin, Hindistan) de gerçekleşebilir. Orada ortosefal bir sosyalistlik veya kapitalistlik söz konusu olabilir.

Diğer ülkelerin hiç birinde ortosefal, spesifik bir sosyalistlik ya kapitalistlik olamaz.

Bu denklemler bir kaç üikenin bir araya gelmesi ile gerçekleşebilirse, (yani bu ülkeler bir entegrasyon niteliğini taşırlarsa AET ülkeleri gibi) orada büyüme olabilir.

Bu denklemler evrensel olarak geçerlidirler. Bu itibarla evrensel bir sosyalizm yada kapitalizm her zaman için geçerlidir.

Biz pek doğaldırki, genişletilmiş bir üretim yapma ile yetinecek değiliz. Biz aynı zamanda strüktür değişmeyi de ön görmekteyiz. Bu strüktür değişiminde Divitçioğlu ve Küçükömer hocalarımızın nitel modelerini benimsemiş bulunmaktayız.

Strüktür değişiminde Divitçioğlu hocamızın nicel modelindeki varsayımlarında aynı kanıda değiliz. Tekrar ediyoruz, kıymetli hocalarımızın nitel olarak modellerini, tamamiyle, benimsemiş bulunmaktayız. Ancak nicel olarak Divitçioğlu hocamızın varsayımlarına katılmamaktayız. Kabul ettiğimiz varsayımlara göre Divitçioğlu hocamızın modelinde bir

varyant yaptık. Bu varyant modelimizi gelecek yazımızda açıklıyacağız.

4 — Sosyalist stratejinin saptırılması:

Anayasa hukuku açısından sosyalistlik, üretim araçlarında müşterek mülkiyetin ne şekilde sağlanacağı hususu tsratejiyi tayin eder.

Üretim araçlarında müşterek mülkiyetin sağlanmasında üç strateji vardır:

1 — Mevcut üretim araçlarının sahiplerine bunların bedelini ödeyerek, müşterek mülkiyete kalbi (demokratik sosyalizm).

2 — Mevcut üretim araçlarının sahiplerine bir mikdar tazminat vererek bunları müşterek mülkiyete kalbi (İkinci Enternasyonal sosyalizm'i)

3 — Mevcut üretim araçlarının sahiplerine ne bedeli nede bir tazminatı vermeden müsadere ederek bunları müşterek mülkiyete kalbi (Üçüncü Enternasyonal Sosyalizm'i)

Birlik dergisi bu üç yoldan hiç birisinden yana değildir. Çünkü mevcut üretim araçlarının çoğunluğu rasyonel bir nitelik taşımaz, ekonomik değerleri yoktur. Bunlar la çağdaş ekonomide, (Co - existace'cı bir ekonomide) kapitalist ya da sosyalist üretim sektörleriyle rekabet imkânsızdır.

Bu itibarla biz mevcut üretim araçlarını ve gereçlerini kullanmak değil yeni üretim araçları ve gereçleri yapmak zorundayız.

Buna göre, Türkiye'de sosyalistlik Batı dünyasında olduğu gibi mevcut üretim araçlarında bir sosyalist işletme kurmak değil, yeniden sosyalist ilkelere göre tesisler kurmadır. Tekrar ediyoruz! özel sektörlerdeki üretim araçları rasyonal değildir. Bir işe yaramazlar. Biz bunlara dokunmıyacağız, kuracağımız yeni tesisler karşısında, co - existance'cı bir ekonomide onlar rekabet edemiyerek kapanıp gideceklerdir.

5 — Sosyal İlişkilerin saptırılması

Türkiye'de özelikle C.H.P. iktidarı varisi olduğu İttihat ve Terakki'nin bütün sapıtmalarını aynen devam ettirmiş, bunlara yeni sapıtmalar da eklemiştir.

Bunların başında vatandaşları aşırı sağ ve sol ile ortacı biçiminde ikiye ayırması, Doğu Anadolulu ile Batı Anadolulu

arasında ayırma yapması, Din konusunda İmam-ıi Maturidi'-yi ve İmam-ı E'şari'yi esas alan la almayanı... Plep - patriçi biçiminde ayırımda tabi tutması gafletin ta kendisidir.

Türkiye'de kesin olarak bu plep - patriçi ilişkisini kaldırmak gerekir.

Türkiye'yi yönetenler, yani patriçiler kesin olarak azınlıktadırlar. Buna karşılık plepler çoğunluktadırlar. Üstelik bilinçlenme de plepler patriçilerden kat kat üstündürler. Bundan ötürü Manavracı Raşit, Mercanyan Çetesi...... tertipleri ile ve Örfi idarelerle yurdu yönetme imkânsızdır.

Artık geniş halk yığınları da tertipleri kavrıyabilmektedir. 1965 dan bu yana, Türkiye ilerleme yoluna girmiştir. Kanunen değilse bile fiilen on iki levha kanunları yürürlüğe girmiştir. Şeklî suçlar kadükleşmiştir. Artık pleplerin bu fiilî durumlarla sağlanan haklar ve hükümler doğrultusunda sosyalistlerin geniş cephesinin kurulması ve yolundan saptırılmış Türkiye'nin rayına oturtulması gerekir.

DÜNYA POLİTİKALARI İÇİNDE TÜRK POLİTİKASI

Bugün dünyamızda (her ülkede) bir birile ilişkili üç politika vardır:

1 — Ülkenin dünya politikası, 2 — Ülkenin dış politikası, 3 — Ülkenin iç politikası... Bu üç politikanın nicel ve nitel durumlarını ülkenin dünya ekonomisindeki yeri saptar. Buna göre, her hangi bir ülkenin ekonomik durumunu bilebilmemiz için, genellikle, dünya ekonomisinin, özellikle o ülkenin ekonomisinin özelliklerini bilmemiz kerekir.

Dünya ülkelerini ekonomik durumları yönünden üçe ayırabiliriz:

1 — Kinetik ya da Potansiyel biçimde ekonomik olarak kendine yeter olan ülkeler (yani, ürettiğini ülkesi içinde tüketen ya da tüketebilen, tükettiğini ülkesi içinde üreten ya da üretebilen ülkeler). Bunlara otonom ülkeler diyeceğiz. Halen, dünyamızda bu nitelikte dört ülke vardır: Amerika, Sovyetler Birliği Kıt'a Çin'i, Hindistan...

2 — Kinetik ya da Potansiyel olarak, yukarıdaki niteliği, bir kaç ülke bir arada ele alınınca gerçekleştirebilen ülke-

ler birliği bunlara otonom kıtalar, yada entegral ülkeler diyeceğiz. İngiliz comun weath'i, A.E.T. Comekon ülkeleri (Bunların Sovyetler Birliği'nden bağımsız olması halinde otonom kıta niteliğini tanıması bence şüphelidir).

3 — Kinetik ya da Potansiyel olarak, ancak dünya çapında otonom bir nitelik kazanan ülkeler.. Yukarda adı geçen ülkelerden gayrisi, bu niteliktedir. Bunu matematiksel olarak şöyle ifade edebilir. [1 rakkamı kapital, 2 rakkamı Tüketim mallarını, (y) toplam üretimi, (c) sabit ve (v) değişir sermayeyi, (s) artık değeri göstermesi halinde]

$$y1 = C1 + V1 + S1$$
$$y2 = C2 + V2 + S2$$
$$y1 = C1 + C2 + dc1 + dc2$$
$$y2 = V1 + S1 + V2 + S2 - dv1 - dv2 - ds1 - ds2$$

denklemleri bir arada bir tek ülkede gerçekleşiyorsa o ülke otonom, bir kıtaada gerçekleşiyorsa o kıta otonom'dur.

Bu üç farklı ekonomik nitelik taşıyan ülkelerin dünya politikası da, dış politikası da, iç politikası da nitel oarak farklı olacaktır.

Kendine yeter ülkelerden (yani otonom ülkelerden) dünya politikası iç politikası, dış politikası arasında bir fonksiyon bağlantısı vardır. Bu fonksiyon bağlantısında o ülke tayin eder. Diğer bir deyimle bu fonksiyon endojen bir niteliktedir.

Bir kıt'a içerisinde otonom bir nitelik taşıyan ülkelerde, yukardaki nitelikleri taşırlar. Ekonomik yönden otonom olmıyan ülkelerin kendilerine özgü endojen nitelikte bir dünya, bir dış, bir iç politikaları olamaz. Bunların politikaları eksojen bir nitelik taşır. Otonom ülkelerin dünya politikasının bir fonksiyonu olarak, bunların dış politikaları, ve bu dış politikaya göre bir iç politikaları bellileşir. Bugüne deyin Osmanlı İmparatorluğunun ve Türkiye Cumhuriyetinin dünya, dış, iç politikalarını otonom ülkelerin dünya politikaları şartlandırmıştı. Bizim ancak bu otonom ülkelerin dünya politikası arasında bir seçme yapma hakkı vardır. Bu itibarla Türkiye'nin dünya dış, iç, politikasını saptıyabilmek otonom ülkelerin dünya politikasını bilmemizle mümkündür.

OTONOM ÜLKELERİN DÜNYA POLİTİKASI

Genelikle 1917 ye kadar otonom ülkelerde yalnızca İngiltere'nin bir dünya politikası vardır. Diğer ülkeler, bu İngiltere'nin dünya politikasına göre şekil alırlardı.

1917 den sonra, dünya politikasına Sovyetlerin, İkinci Dünya harbinden sonra Amerika'nın şimdi de Çin'in dünya politikaları dahil olmuştur.

İkinci Dünya Harbinin sonuna kadarki dönemin (Osmanlı İmparatorluğunun, ve Türkiye Cumhuriyetinin) politikalarını saptıyabilmemiz için İngilizlerin dünya politikasını çok iyi bilmemiz gerekir.

Genelikle, İngiltere'nin dünya politikası üç evre gösterir:

1 — Birinci Evre: İngiltere'nin Kanada'yı, Hindistan'ı ele geçirdikten sonra uygulamağa başladığı dünya politikası...

Bu politikanın temel ilkesi, bu ülkeleri ve bu ülke yollarını emniyete almadı. İngiltere'nin silâh gücüle bu ülkeleri elinde tutması, bunlara giden yolları emniyete alması imkânsızdı. Bunun için, İngiltere, Kanada'yı, Hindistan'ı bir milli ülke olma doğrultusundan uzaklaştırmak, bu ülkelerle ilişki kurarak imparatorlukları bir birine kanlı bıçaklı yapmak, zayıf ülkeye yardım ederek kuvvetli ülke ile savaşmasını temin etmek yollarını araştırmıştır. Buna statuko'nun korunması politikası denir.

Demek ki İngiliz dünya politikasının ilk evresi statuko'nun bozulmaması politasıdır. Bu politika, Bu politika'nın (Statukoculuğun) İngilterenin çıkarlarını koruma politikası olduğunu Almanya'nın, Avusturya'nın, İtalya'nın anlamasına, üçlü paktı yapmasına kadar devam etmiştir.

2 — İkinci Evre: İngiltere'nin kendisile boy ölçüşemiyecek biçimde imparatorlukları parçalaması politikası dönemidir. Bu dönemde, İngiltere her milletin kendi mukadderatına hakim olması tezini ortaya atmıştır. Her ne kadar bu politikanın şampiyonluğunu Wilson yapmışsa da, gerçekte bu politika İngiltere'ye aittir Self determination adile anılır.

Bu politika, 1917'de Sovyetlerin ortaya çıkmasına, milli eğemenliğine kavuşmuş ülkelerin Bolşevizme itibar etmesine kadar devam etmiştir.

3 — Üçüncü Evre: Sovyetler Birliğini bir karantina çemberine alma, Bolşevizmin eski Çarlık sınırları dışına taşmasını önlemedir.

Halen İngiltere'nin bu politikasını Amerika'da benimsemiş bulunmaktadır. Amerika'nın kendine özgü bir dünya politikası yoktur.

Çin'in dünya politikası üzerinde durmak konumuzu aşar.

Şimdi biz, Türkiye'yi ilgilendirmesi yönünden, İngilterenin dünya politikası içinde Akdeniz politikasının nasıl somutlaştığını inceliyelim:

(İNGİLTERE'NİN AKDENİZ POLİTİKASI)

İngiltere'nin Akdeniz politikası, Hindistan yolunu emniyete alma yönünden şekil alır. Bun politikayı da İngiltere'nin statuko politikası içinde değerlendirme gerekir. Hindistan yolu tarih içinde şu safhaları geçirmiştir:

1 — Suveyş'in açılışına kadarki dönemde Hindistan Karayolu emniyeti,

2 — Suveyş'in açılışından Boğaz köprüsünün yapılışına kadar ki dönemde Hindistan deniz yolu emniyeti,

3 — Boğaz köprüsünün yapılılşından sonra dogacak durumda Hindistan karayolu emniyeti...

İngiltere, namaglup armadayı yendikten, Portegizleri denizler hakimiyetinden uzaklaştırdıktan, Kıbrıs'ı ve Malta'yı ele geçirdikten sonra Akdeniz'de eğemenliğini sağlamış bulunuyordu.

Akdeniz'de kuvvetli güçlerin mevcut olmadığı dönemde, İngiltere'nin Akdeniz politikası, Akdeniz'e Kuzey ülke devletlerini sokmama idi. Bu politikayı D' İsraeli temsil eder. Akdeniz'de İtalya'nın belirmesi, Çarlığın Akdenize inmek istemesi karşısında, İngiltere'nin Akdeniz politikası, statuko politikası şeklini almıştır. Akdeniz'de statuko politikasını Gurson temsil eder.

Gurson, İtalya'nın, özellikle Cavour - Grespi'nin Akdeniz'i bir İtalyan gölü olması çabasını önlemeye çalışmıştır.

Çiçerin - Gurson Anlaşması:

Gerek İtalya'nın ve gerekse Çarlığın Akdenizi kendilerine özgü bir göl yapmak istemeleri, İngilizlerin Akdeniz'de statuko politikasını uygulamasını imkân dahiline sokmuştur. Bunlardan İtalya'nın, Akdeniz'i bır İtalyan Gölü yapmak istemesi, Hindistan'ın deniz yolunu tehdit etmektedir. Fakat bu politika Hindistan karayolu için bir tehlike değildir. Buna karşılık Rusya'nın Akdeniz'e inmek istemesi, Rusların Akdeniz'e iniş biçimine göre Hindistanın hem kara hem de deniz yolunu tehdit edebilir. Şöyleki: Ruslar, Akdeniz'e Slav birliği yoluyla Adriyatik'e inerlerse, bu taktirde yalnızca Hindistan denizyolunu tehdit etmiş olurlar. Hem de İtalyanlarla karşı karşıya gelirler.

Buna karşılık, Ruslar Akdeniz'e Ortadoksluk yoluyla inmek isterlerse [yani, Boğazlardan, Kafkaslardan] Bu takdirde Hindistan'ın yalnızca deniz değil aynı zamanda kara yolu nu da tehlikeye düşürürler.

İşte bundan Ötürü, Gurson Çarlığın Akdeniz'e Kafkaslar ya da boğazlar yoluyla değil, Güney Slavları yoluyla inmesini istemekte, İtalyanlarla Rusları birbirine kapıştırmasını öngörmekte idi.

Gurson'un bu projesini Çarlık Rusyası uygun mütalea etmemiştir. 1917'de Çarlığın yıkılması ve Bolşeviklerin iktidara gelmesile durum değişti. Çarlık sınırları içinde fabrika yapan fabrika sanayii olmadığı çin, Bolşevikler ya ihtilâlin sınırları içine fabrika yapan fabrika sanayii olan ülkeleri katmak ya da kapitalist ülkelerle anlaşarak bu fabrika yapan fabrika sanayiini onlara yaptırmak zorunda idiler. Bolşevikler, zor kullanarak fabrika yapan fabrika sanayii olan ülkelere kadar ihtilâl yaymağa çalıştılar. Bunu sağlıyamadılar, Bu taktirde ikinci şıkka baş vurmaktan başka çare kalmıyordu.

Bolşevikler'in temsilcisi Krassine ile İngilizler arası bu hususta görüşmeler oldu. Bu görüşmeler sonunda Çiçerın - Gurson anlaşması vucuda geldi.

Bu anlaşmaya göre, Sovyetler ihtilâli, Gurson hayatını aşmayacak biçimde genimleteçeklerdi. [Gurson hattı özetle şöyledir: Baltık denizi, Viyana'nın doğusundan geçen bir hat-

la Adriyatik denizinde Triyeste'ye bağlamak. Bunu takiben Yunanistan'ı Epir yarımadas, Toros - Amanos dağ silsilesini takiben Hindistan denizine inmek..] Mevcut çarlık sınırı ile bu Gurson hattı arasında kalan Türkiye de, İran da Efganistan da.. Bir karantina bölgesi olacaktı. Bu mıntıkada bağımsız milli devletler kurulacaktı.

Çiçerin - Gurson anlaşmasının ön gördüğü sınırlar, ikinci dünya harbinden sonra tamamile gerçekleşmiştir. Karantina kordonu politikası ise gerçekleşmemiştir. Amerika, bu görüşü uygun bulmamıştır.

Konuyu yeteri bir aydınlığa kavuşturmak için, kısaca da olsa Sovyetler'in dünya politikasına değinmek gerekecektir.

SOVYETLERİN DÜNYA POLİTİKASI :

Sovyetlerin dünya politikası, Lenin'in kapitalizmin eşitsiz büyüme ilkesine dayanır. Buna göre: a) Kapitalist ülkeler topyekün sosyalizme karşı bir ortak cephe kuramazlar. b) Dünya pazarında kapitalistler, sosyalist üretim tarzile sosyalistler de kapitalist üretim tarzile rekabet edebilecekleri kanısındadırlar. Bu iki ilke bir arada yaşama öğrentisinin dayanağıdır. 1917 den bu yana dünya tarihi incelenecek olursa, bu görüşlerin doğruluğu saptanmaktadır.

Bolşeviklerin co - existance ilkesine göre yaptıkları ilk uygulama 11 Nisan 1922 de Alman Kapitalist İktidarı ile yaptıkları Rapallo anlaşmasıdır.

Lenin, çok doğru olarak, Rapallo antlaşmasının esprisini kavrıyamıyan kişi komünist olamaz demişti.

Sovyet dünya politikasını, doğru değerlendirme, ancak bu Rapallo anlaşmasının gerekçesini, ve bu anlaşmaya hakim olan espiriyi kavramakla olur. Ancak, bu esprinin görünmediği tasarruflarda, özelikle, Sovyetlerin Türkiye'den Kars, Ardahan gibi mahalli halkların hür ve serbest plebisitle bellileşmiş iradesine saygısız hareketlerde, leninizmden bir uzaklaşma olduğuna, bolşevik partisinde ilhakçı burokratların eğemen duruma geldiklerine hükmetmek gerekir.

Hiç şüphe yok ki, Bolşevik Partisinin iç dinamizmi bu nevi sapıklıkları tasfiye edecek, partiyi marksisto - leninist

platforma oturacaktır. Şimdi, bu ilkeler muvacehesinde Türkiye'nin izleyebileceği politikayı saptıyabiliriz.

TÜRKİYE'NİN DÜNYA POLİTİKASI

Bu açıklamalar muvacehesinde, Türkiye'nin izleyeceği politikanın, karantinaya alma ile bir arada yaşama arasında bir seçme konusuna indirgenebilir: Buna göre ortada dört ihtimal vardır: 1 — Hem karantina kordonu, hem de bir arada yaşama öğretisinden yana olma, 2 — Hem karantina kordonuna hem de bir arada yaşama öğretisine karşı olma, 3 — Karantina kordonundan yana bir arada yaşama öğretisine krşı olma, 4 — Karantina kordonuna karşı, bir arada yaşama öğretisinden yana olma.. Türkiye, 1948 de dünya politikası seçiminde attığı yanlış bir adımla, bu dört ihtimâlden yerine göre en uygun olanını uygulama imkânını kaybetmiş, milli bağımsızlığını yitirmiştir.

Bizce, Türkiye'nin uygulaması gereken politika, fiyat, faiz ve mahreçleri hesaba katarak, yukarıda (1) numarada gösterilen politikayı izlemekti. Bu taktirde gerektiğinde Hünkâr iskelesi, gerektiğinde Berlin anlaşmaları kozlarını kullanabilme imkânı olurdu. Biz, 1945 - 1948 dönemlerinde bu dış politikanın uygulanması için elimizden gelen uyarmaları yaptık. Fakat, dinletemedik.

TÜRKİYE'DE BEKTAŞİLİK: III
BEKTAŞİLİK VE BÜTÜNLEŞME

Bektaşiliği, yani Türk Aleviliğini incelemeden önce, kısa bir şekilde de olsa aleviliğin hangi ortamda ortaya çıktığını bilmemiz gerekir.

Alevilik sözcüğü, genellikle, iki farklı anlamda kullanılır:

1 — Arap olmayan müslümanların (yani, mevali'nin Arap nasyonalizmine karşı, nefis müdafaası öğretisi olarak, beşeri, millî, demokratik düzen öğretisi.

2 — Arap olup tüccar, asil olmayan fakir halkın bir sınız öğretisi...

Pek doğaldır ki bunlardan birincisi, bölücü bir milliyetçiliğe, ikincisi ise bütünleştirici bir sosyalistliğe dayanak olur. Bunlardan brincisine örnek: Anadolu'da Bektaşiliğin, İran'da Şiiliğin, Hindistan'da İslâmiliğin belirmesi gibi. İkincisine örnek: Kıta bütünleşmesi içinde Kırmatîlik, Fatimîlik, gibi.

Biz, bu yazımızda kıt'a entergrasyonu içinde, (Anadolu, Irak, Suriye, Mısır sınırları içinde) sosyalist nitelikteki bir aleviliğin bütünleşmeciliğini ele alacağız:

Nereden bakarsak bakalım, bütün tarih boyunca, Bizans (Anadolu), Mısır, İran kıtaları bir entegrasyon halinde yaşamışlardır. Biz bu durumu, İslâmiyetten bu yana, kısaca ele alacağız. Dikkate şayandır ki, Hıristiyan Bizans, Sasani İran, Müslüman Arap kıtaları bir entegrasyon halinde idiler. Çünkü: Bu üç ülkede tek bir sikke geçerli idi. Örneğin: Müslüman Arap devleti ayrıca bir para basmamış, (Muhammet ve Dört Halifeler dönemile, Emeviler döneminde) Bizans sikkesi geçerli olmuştu. Dikate şayandır ki, Müslüman bir devlet

istavrozlu Bizans parasının geçerli olmasında bir sakınca görülmemişti. Ömer döneminde Bizans sikkesi yerine insan sureti bulunan Sasani sikkesi geçerli olmuştu. Abbasi döneminde ise merkezî hilâfet ayrıca sikke basmamış, valiliklere (bir nevi satraplıklara) sikke basma hakkı tanımıştı. Görülüyor ki, Anadolu, Mısır, Suriye, Irak bir entegrasyon halinde idiler. Ancak bu entegrasyonun yönetiminde çok geniş bir ademi merkeziyetçilik uygulamakta idiler.

Müslüman Arapların ayrıca bir para basmamalarını, onların sikkeye önem vermeyişleri ile yorumlamağa imkân yoktu. Çünkü: Endelüs Emevileri kendi adlarına sikke bastırmışlardı.

Abbasîlerin geniş ademimerkeziyetçi idaresi kıta entegrasyonunu bozmuş, ortaya kıta entegrasyonunu sağlamak üzere yeni bir güç çıkarmıştı. Bu yeni güç Selçuklu idaresi idi. Selçuklular, kıta entegrasyonunu, koyu milliyetçi sünni Arap milliyetçiliği ile sağlamağı tasarladılar. Bundan ötürü bütünleşmeği gerçekleştiremediler. Kıta entıgrasyonu ancak Alevi ilkelere göre olabilirdi.

Şimdi, XIII uncu yüzyıldan buyana, kıta entegrasyonuna bir göz atalım. Bu entegrasyon Osmanlı Oğuz Türkleri (yani, Müslüman Bizans), Erdebil Türkmen Türkleri (yani, Alevi Sasani) ve Çerkez Kölemenler (yani, Mısır Abbası Hilâfeti) arasında söz konusu idi. Burada şekilde entegrasyon sunnî ilkelere göre gerçekleşmiş görünürse de gerçekte entegrasyon alevi ilkelere göre idi.

Bunu göstermek için, bu hareketin liderliğini yapanların ideolojik eğilimlerini bilmemiz yeterlidir. Bu konu da bir fikir vermek için liderlerin şiirlerinden örnek olarak birer beyit alalım: Mısır Çerkez Kölemen lideri Gavri:

Muhammet huptur cemali hep kadri Ali

Ahmet Beşirdir, hem nazirdir, alemde birdir

Ümmetine lutfu kesirdir, müminleri Ali...

demektedir. İran Sasani lideri Hatai'de:

Şah-i Hüseyin-i Kerbelâ'nın başı açık Abdaliyem,
Kiblegahımdır Muhammet, secdegahımdır Ali

demekte. Yavuz Sultan Selim de:

Ber can-iharici zedeem pençe-i çu Esed
Hun-i Huseyn mitalebem YA ALİ MEDET: demişlerdir.

Osmanlı padişahları her ne kadar aleviliğe karşı görünmüşlerse de özde alevi idiler. Bayazit II, Padişahlığı oğlu Yavuz'a terk etikten sonra Dimetoka (Timürtaş Sultan Dergâhı) da tarik-i dünya olmağa kalkmıştı. Dimetokaya giderken yolda ecelile ya da zehirlenerek ölmüştü.

Gerçekten Anadolu'da aleviliği Osmanlı Sarayı değil geniş halk yığınları temsil ediyordu.

Anadolu'da Bektaşilik

Anadolu'da alevilik, Pir Hünkâr Hacı Bektaş (1210 - 1270)a bağlanır. Anadolu'da sunniler, XVI yüzyıldan sonra duruma hakim oldukları için, Hacı Bektaş'ın tarikat silsilesini koyu sunni Horasanlı Ahmet Yesevi'ye Lokman Perende yoluyla bağlamışlardır. Bu suretle Nakşilikle Bektaşilik aynı kökenli olmuş oluyor.

Gerçekte Pir Hünkâr, Horasan'a bağlıdır. Fakat, Horasan sünniliğine değil, Horasan Melâmetine... Bu bağlantı kuvvetli bir ihtimal ile, Irak (Şeyh Ebulvefa) yoluyladır. Buna göre, Pir Hünkâr'ın tarikat silsilesi şöyle olması gerekir.

Şeyh Ebulvefa
Baba İlyas **Z**
Baba İstah
Baba Lokman

Hacı Bektaş (Beytaş) — Menteş Bey

Mekakipnamelerde belirtilen Pir Hünkâr'ın doğruluğu çok şüphelidir. Orada söz konusu edilen hususların çoğunun tarih muvacehesinde değersizlikleri ortaya çıkmıştır.

Baba İlyas da, Baba İshak da huruç etmiş, fakat muvaffak olamamış ihtilalcilerdir. Tarafdarları, Orta Anadolu'da tutunamıyacaklarını anlıyarak Batı Anadolu'ya doğru göç etmişlerdir. Pir Hünkâr'da o göç eden topluluklardandı. Pir Hünkâr, Suluca Kara Höyük (şimdiki Hacı Bektaş) göç etmiş ortaya yerleşmiştir. Bir söylentiye göre, Suluca Kara Höyük'

te İdris Fakih'in Kızı Hatuncuk Ana ile evlenmiş, ondan da Timurtaş (Seyyid Ali Sultan) adlı bir oğlu olmuştur.

Diğer söylentilere göre, Pir Hünkâr ya hiç evlenmemiş, ya da evlenmiş, fakat hiç bir suretle bir cinsel ilişki kurmamıştır. Bu söylentiye göre, Hatuncuk ana, İdris Fakih'in eşidir, Timurtaş da onun oğludur. Buna göre Timurtaş, Pir Hünkârın bel değil yol oğlu olmaktadır.

Pir Hünkâr, Suluca Kara Höyük'te huruc değil, zuhur halini tercih etmiş, etrafına tarafdarlar toplamış, ribat mülkiyetini tesis etmi—, taraftarlarını silâhlandırmıştır.

Anadolu Tevafif-i Mülk'ünün bunlara iltifat etmesinin nedeni, bunların silâhlı olması ve bunları Bizans'ın saldırılarına karşı kullanmak istemesidir. Nitekim, Anadolu Tevaf-i Mülkünün Bizans'a karşı savaşlarında, tarikat mensupları, bunlara hep yardımcı olmuşlardı.

Bundan ötürü, Pir Hünkâr'a sığınmış olanlar, her türlü takiplerden kurtulmuş oluyorlardı. Orta Asya'dan, İran'dan takiplere uğrayan Anadolu'ya göç eden Kalenderî'ler Ethemî'ler, Abdal'lar, Hurufî'ler, Şemsî'ler.. hep Pir Hünkâr öğrentisinde variyantlar yaptılar.

Pir Hünkâr tekyesi mensupları Tanrı Fukarası, yahut yalnızca fukara olarak anılırlar.

Bundan ötürü Pir Hünkâr, (Fukara Ordusu Başı - Sér leşker-i fukara) veya kısaca (Hadımülfukara - fukaraların hadimi) olarak anılırlar.

Osmanoğulları Rumeli'ye göç ederlerken, Rumeli'yi Türkleştirirlerken bu bektaşi silâhlı daîlerden faydalanmışlardır. Nitekim, Müstakimzade Risale'sinde bu hususu teyid etmektedir.

Orhan döneminde, Rumeli'ye çıkanlar arasında (bu silâhlı tarikat mensupları arasında) Simavna Kadısı Oğlu'nun babası ve dedesi, Pir Hünkâr'ın yol ya da bel oğlu Timürtaş da yer almışlardı.

Dimetoka'daki Bektaşî dergâhını Timürtaş (Seyyid Ali Sultan), Eceabat'daki Bektaşi dergâhını Fazıl Bey tesis etmişlerdir. Fazılbey dergâhında, 1925'a kadar Fazılbey'in kılı-

cı muhafaza edilmişti. Tekyelerin seddinde bu kılıç, tekye müritleri tarafından kaçırılmış, saklanmış senenin belli günlerinde yapılan törenlerde ortaya çıkarılmıştı. Durum 1940 senesine kadar devam etmiştir. 1940'da yapılan bir tören zabitaca önceden haber alınmış, yapılan baskında kılıç ele geçirilmiş, devrimbaz idareciler tarafındanda tahrip edilmişti. Oysaki, Rumeli'yi Türkleştiren bu kılıc'ın asgarî olarak Askerî müzeye yollanması gerekirdi.

Dimetoka'daki Bektaşi dergâhının Türk siyasi tarihinde özel bir yeri vardır. Dimetoka tekyesi, Balkanlarda (Şiddetli takiplere uğrayan) Bogomilistlerin Bektaşiliğe girmelerine hizmet etmiştir. Bogomilist'lerin öğretisi ile Bektaşilik arasında çok yakın benzerlikler vardır. Bu itibarla katoliklerin baskısından kurtulmak için Bogomilistler'in bir kısmı Bektaşiliği ehven-i şer telâkkî etmişlerdi. Diğer bir kısmı da, yeni bir dine hıristiyan bektaşiliğe meyletmişler, yeni bir din ünitarizmi vücuda getirmişlerdir.

Ünitaristlik, İsevi nitelikte bir Bektaşiliktir. Bunlar hakkında ilerki sayılarmızda daha geniş bilği vereceğiz.

Balkanlarda Bektaşiliğin yaygın bir şekil alması Kanunî'nin Bektaşilikle, ilgilenmesiyle başlar. Kanuni, bektaşilikte iki başkanlık sistemi kurmuştur.

Şimdi, kısaca, Pirevi'de iki başkanlık sisteminin doğuşunu kısaca anlatalım. 1526 da Kalender Çelebi'nin isyan etmesi üzerine Pirevi dergâhı kapatıldı. Bu durum 1551 e kadar devam etti. Pirevi dergâhının kapalı olması tehlikèli idi. Fakat Dergâh'da Kalender Çelebi soyunun da egemen olması ihtilâtlara yol açabilirdi. Bunu düşünen Osmanlı hanedanı, tekye de bir aile seceresi yerine, bir tarikat silsilesi kurmağı uygun gördü. Mücerret Babalıklar formülünü uygun buldu. 1556 da ilk, Sersem Ali Baba Pirevi dergâhına el koydu. Tekyeyi açtı. Kendisi de ilk mücerret baba oldu.

Çelebiler silsilesini dergimizin geçen sayısında vermiştik. Bu sayıda da mücerret babalık silsilesini vereceğiz. Miratülmekasıd'den faydalanarak verdiğimiz bu silsilenin doğruya yakın olduğunu sanıyorum:

1 — Sersem Ali Baba 1551 - 1570
2 — Ak Abdullah Baba 1570 - 1596
3 — Kara Halil Baba 1596 - 1628
4 — Vahdeti Baba 1628 - 1650
5 — İbrahim Ağah Baba 1650 - 1675
6 — Halil İbrahim Baba 1675 - 1690

Bu arada 26 senelik bir fatrat devresi vardır. 1716 da Hasan Baba yeniden mürecceh babalığı kurmuştur.

7 — Hasan Baba 1716 - 1731
8 — Külhan Baba 1731 - 1755
9 — Kara Ali Baba 1755 - 1799
10 — Hasan Baba 1799 - 1786
11 — Mehmet Nuri Baba 1786 - 1795
12 — Halil Haki Baba 1795 - 1810
13 — Nebi Baba 1810 - 1831
14 — İbrahim Baba 1831 - 1832
15 — Mehmet Baba 1832 - 1843
16 — Saatçı Ali Baba 1843 - 1845
17 — Hüsnü Baba 1845 - 1846
18 — Turabi Baba 1846 - 1865
19 — Hasan Baba 1865 - 1871
20 — Perişan Ali Baba 1871 - ?

Mücerret babalıkların kuruluşundan sonra, tekyeye geniş bir tevliyet verilmiştir. İlk tevliyet Hudadat ailesinindir.

Sonu Gelecek Sayıda

Yazışma Adresi : **A. Fatinoğlu, Abdüllatifpaşa Sok. No: 17/8 Aksaray/İstanbul** — Tel.: 23 29 46 — Abone Bedeli: 3 Aylık 10 Lira, (Yurt dışı obane bedeli 20 Liradır.) Abone Bedelleri İçin Banka Hesap No: 111/6024 (Türk Ticaret Bankası Lâleli Şubesi) — İlân Şartları; Tam Sayfa 500, Yarım Sayfa 300 Liradır. (Yayın İlânları İndirimlidir.) — Dizgi - Tertip - Baskı : **SÜMER MATBAASI** - İstanbul.